

Mølleejer Anton Sørensen

Af Lars Kjærsgaard Johansen – Tranbjerg Lokalhistoriske Samling

Ideen til denne lokalhistoriske artikel opstod, da vi modtog en mail fra Søren Juhl fra Tranbjerg Tidende, som spurgte om vi kendte hjemmesiden MinSamling.dk. På den var der adskillige fotografier fra Tranbjerg i 1910'erne. Det gjorde vi ikke. Da vi gik ind på hjemmesiden, så vi en del fotografier af den tidligere mølleejers søn, Anton Marius Sørensen, og hans familie. Der var også billeder af tre huse på den nuværende Tranbjerg Hovedgade. Fotografierne var taget af sønnen Hans Peder Møller Sørensen.

MinSamling.dk

På siden MinSamling.dk findes et lille udvalg af de over 70.000 fotografier, som den fotointeresserede Per Christiansen har opkøbt eller fået siden 1997. Langt de fleste af fotografierne er anonyme portrætter, men ca. 10 procent kan identificeres med hensyn til tid og sted. Mange af de fotografier, der ligger på nettet, stammer fra familiers fotoalbum, og de giver derfor et godt indtryk af familiernes liv.

Set med lokale øjne er den mest interessante person Hans Møller, sønnen som blev født i Slet i 1881. Han blev telefoningeniør og bosatte sig i 1913 i Nykøbing Falster, men han bevarede kontakten til familien i Slet og Tranbjerg. Hans Møller var meget fotointeresseret, og hans samling på ca. 1.000 glasplade- og filmnegativer fra perioden 1913 til 1938 fik Per Christiansen foræret i 2023 og lov til at offentliggøre.

Man finder Tranbjerg-billederne ved at gå ind på søgeboksen med postnumre. Her findes 14 fotografier fra Tranbjerg, alle taget i perioden fra 1913 til 1918 af Hans Møller. 10 af dem er familiefotografier, og på de fleste ser man Hans Møllers far, Anton Sørensen, som tidligere havde ejet Slet Møllegård og Slet Mølle.

Anton Sørensen og hans familie

Anton Sørensen blev født i 1852, og hans far var Søren Jensen, der ejede Selling Mølle ved Hadsten. Anton Sørensen overtog møllen i 1878, og samme år giftede han sig med Karen Marie Hans-Pedersen i Mårslet Kirke. Året efter fik de deres første barn, datteren Kirsten Marie, og i juni 1879 købte de Slet Møllegård. Til gården hørte en vindmølle, Slet Mølle, som var blevet bygget i 1856. Anton Sørensen kunne derfor forsat bruge sine erfaringer som mølleejers søn, og han fik i begyndelsen hjælp af sin far, der var flyttet med som aftægtsmand.

Året 1881 begyndte ulykkeligt for det unge ægtepar, idet datteren døde i begyndelsen af året, og et par måneder efter døde Anton Sørensens far. I slutningen af året fik ægteparret deres første søn, som fik navnet Hans Peder Sørensen Møller. Det var ham, der senere blev telefoningeniør og fotograf. Senere i 1880'erne fik parret to drenge, Kristian og Søren, og til sidst kom Sidsel. Alle fire børn fik efternavnet Sørensen Møller, og det kunne tyde på, at Anton Sørensen var stolt af sit erhverv.

Han havde meget at se til som både gårdejer og mølleejers, så ud over tre tjenestefolk ansatte han også en møllersvend, der skulle stå for møllens drift. Det gik åbenbart godt, for gennem årene tilkøbte Anton Sørensen 28 tdr. land, så gårdens areal i begyndelsen af 1900-tallet var på 74 tdr. land.

Imidlertid oplevede Anton Sørensen i 1903 den store sorg at miste sin hustru Karen Marie. På det tidspunkt var den ældste søn Hans flyttet hjemmefra. Han var ikke interesseret i at overtage gården, men til gengæld var han opslugt af den moderne teknik, som udfoldede sig omkring år 1900. Derfor tog han en studentereksamen, sandsynligvis fra Aarhus Katedralskole, og derefter fortsatte han med at læse til ingeniør i København.

Efter nogle år besluttede Anton Sørensen sig i 1909 for at lade sig pensionere. Han solgte Møllegården til sine to sønner, Kristian og Søren, og gården blev derfor delt i to. Kristian overtog den oprindelige gård, mens Søren byggede en ny gård, der fik navnet Mølvang. Slet Mølle blev særskilt matrikuleret og solgt, og derfor var det siden forskellige mølleejere der drev møllen.

Husejer i Tranbjerg

Efter at have solgt Møllegården og Slet Mølle flyttede Anton Sørensen til Tranbjerg. I de første år boede han til leje nogle steder på Tranbjerg Hovedgade. Oplysningerne har vi fra Rigmor Christensen, som blev født i 1905 og voksede op i Tranbjerg Hovedgade. Hun gav mange oplysninger til bogen "Tranbjerg – før og nu" fra 1984, og hun fortalte, at Anton Sørensen først flyttede ind i "Jens Lofts hus", dvs. Tranbjerg Hovedgade 39. Senere boede til leje han i nr. 47, som Hans Møller fotograferede to gange i 1913. I 1915 flyttede han ind i Tranbjerg Hovedgade 64, som han havde fået bygget, og her boede han indtil 1934.

Ifølge folketællingen fra 1911 boede han på det tidspunkt sammen med datteren Sidsel til leje i Tranbjerg Hovedgade nr. 39. Hun var flyttet ved folketællingen i 1916, og i 1922 blev hun gift med forpagter og senere gårdejer Karl Evald Jørgensen fra Skødstrup. I stedet for Sidsel var Severine Rasmussen flyttet ind som husholderske. Hun var 42 år og boede i huset, til Anton Sørensen solgte det i 1934. Han var blevet en velhavende mand, for i folketællingen i 1916, hvor man også skulle opgive ens formue, oplyste han, at formuen var 24.600 kr. Det var et meget stort beløb på det tidspunkt, og det svarer til ca. 1,2 mio. kr. i dag.

På de fleste af Hans Møllers fotografier ses Anton Sørensen sammen med et eller flere af sine børnebørn. De to sønner i Sleth havde ti, Hans Møller havde fire og Sidsel to, så Anton Sørensen havde en meget stor familie. Det mest kendte barnebarn blev Karen Marie Møller fra Møllegård, der i 1930'erne blev lærer på Tranbjerg Skole, og her var hun til sin pensionering.

Det er uklart, hvor meget Anton Sørensen engagerede sig i lokalsamfundet, for der findes hverken arkivmateriale eller fotografier af ham. De eneste spor efter ham er vistnok Rigmor Christensens kortfattede erindringer om ham. I Tranbjerg bogen fra 1984 er hverken han eller hans hus omtalt. Derfor var det meget overraskende, da Hans Møllers fotografier dukkede op, så der kunne sættes et ansigt på navnet, og man fik et indblik i hans liv og hans familie.

Anton Sørensen solgte sit hus i 1934 og flyttede til gården Nabeslund i Skødstrup hvor datteren Sidsel og svigersønnen boede med deres to børn. Han døde i august samme år og blev begravet i Tranbjerg. Ifølge Rigmor Christensen flyttede Severine Rasmussen (som hun kalder Sørine) derefter til "et hjem i Søvind".

Hans Møller

På MinSamling.dk bliver den ældste søn omtalt som Hans Møller. Han blev uddannet til ingeniør i København, og i april 1914 blev han i Brønshøj Kirke gift med Edel Marie Enné, som kom fra Esbjerg. I 1913 fik Hans Møller en stilling som telefoningeniør ved Lolland Falsters Telefon Aktieselskab, og derfor flyttede parret til Nykøbing Falster, hvor de lejede sig ind på førstesalen i en stor villa på Øster Alle 15.

I perioden fra 1915 til 1923 fik parret fire børn, og da Hans Møller allerede på det tidspunkt var en ivrig fotograf, tog han mange fotografier af huset og familien. I 1924 flyttede familien ind i deres nybyggede villa på Øster Alle 32, og der er også mange fotografier af opførelsen af huset. Derudover tog Hans Møller mange billeder af venner, kolleger og de forskellige steder, arbejdet førte ham til, fx virksomheder. Der er også fotografier fra Norge og Sverige, idet han rejste rundt og rådgav om telefonsystemer. Og så er der selvfølgelig også billeder af møller fra hele landet, men mærkelig nok ikke fra Slet.

Imidlertid døde Hans Møller i december 1939, kun 58 år. Han blev bisat i Nykøbing Kirke, men i april 1940 blev hans urne overført til Tranbjerg kirkegård. Måske er familien flyttet fra byen, for ved folketællingen i november 1940 er familien flyttet fra villaen på Øster Alle 32. Sønnen Jørgen, der var født i 1920, tog i sin ungdom navneforandring, så han kom til at hedde Jørgen Enné Sletgaard, og på den måde markerede han familiens forbindelse til Slet.

Tak til Mogens Larsen for person- og ejendomsoplysninger

Familiefoto foran Anton Sørensens hus i Tranbjerg. Han sidder til højre og sønnen Hans til venstre. Der er ingen oplysninger om årstal eller de øvrige personer, og heller ikke om den udstoppede stork midt i billedet

Familien samlet til barnedåb i Nykøbing Falster den 19. september 1915. Edel står i baggrunden til venstre, og Hans står i forgrunden til højre. Anton Sørensen sidder meget henslængt i stolen til venstre

Anton Sørensen foran sit nybyggede hus på Tranbjerg Hovedgade 64 sammen med et barnebarn og en kvinde, måske Severine Rasmussen. 11. september 1915

Anton Sørensen i døren til sit hus med to børnebørn og sin langpibe. Tranbjerg 15. september 1915